

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/74/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7115219898
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Angelika Sopoligová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7115219898.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Angeliky Sopoligovej a členov senátu JUDr. Ľuboša Kunaya a JUDr. Petra Tutka v spore žalobkyne: O. J., I.. XX.X.XXXX, G. Z. O. Z., T. XX, právne zastúpená JUDr. Tomášom Balážikom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Šamorínska 10 proti žalovanej: Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice, so sídlom v Košiciach, Rastislavova 43, IČO: 00 606 707, právne zastúpenej Alenou Zadákovou a spol., advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom v Košiciach, Kováčska 32, o náhradu škody, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Košice I č.k. 34C/375/2015 - 563 zo dňa 21. januára 2019

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok.

II. N e p r i z n á v a stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) rozsudkom označeným v záhlaví rozhodol v tomto znení:

I. Žalobu z a m i e t a.

II. Žalovanej priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. O výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Napadnutý rozsudok súd prvej inštancie odôvodnil tým, že žalobkyňa sa žalobou zo dňa 22.7.2015 domáhala voči žalovanej zaplatenia sumy 500.000,- eur za bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia, sumy 700,- eur mesačne za stratu na zárobku peňažný dôchodok, sumy 6.000,- eur ako náhradu za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti a stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti resp. pri invalidite, ktorá suma v zmysle právnych predpisov po konzultácii s advokátom bola doplnená titulom nárokov plynúcich zo škody spôsobenej žalobkyňou žalovanou, pričom následne upresnila petít žaloby v znení bodu 7. odôvodnenia tohto rozsudku.

3. Podanú žalobu žalobkyňa odôvodňovala tým, že v dňoch 6.12.2005 a 9.12.2005 bola hospitalizovaná u žalovanej, na Klinike otorinolaryngológie a chirurgie hlavy a krku, pracovisko Tr. SNP 1 pre pretrvávajúce intenzívne závratové stavy s kolapsom až kŕčmi po zvukových podnetoch, opakované straty posturálneho tonusu (drops attac -náhly pád). Po kompletizácii výsledkov vyšetrení jej bola indikovaná chirurgická intervencia - revízia pravého ucha a následne bola v dňoch 5.3.2006 až 8.3.2006 hospitalizovaná, s vykonaním dňa 6.3.2006 revíznej operácie, kde z pooperačnej prepúšťacej správy z 8.3.2005 je uvedené „na dlhom ramienku inku sa identifikuje drátik, ktorého slučka je ulomená“, ako aj „problémy závratových stavov prestali, z čoho usudzujeme, že boli spôsobené veľmi pravdepodobne dráždením štruktúr vnútorného ucha pistonom.“ Podľa žalobkyne ale táto lekárska správa nebola pôvodná, ktorú napísala ošetrojúca lekárka W.. H., pretože pôvodnú lekársku správu pred jej očami

roztrhal B.. W.. N. a kázal ju prepísať. Uviedla, že z prepúšťacej správy nie je zrejmé, či piston-protézka zasahovala do vnútorného ucha a ani to, či došlo k poškodeniu štruktúr vnútorného ucha. Tieto skutočnosti boli zamlčané z dôvodu, že prof. W.. N. si bol vedomý, že uvedené komplikácie nastali v priamej súvislosti s prvým operačným výkonom a uvedením takýchto údajov by žalobkyni poskytol dôkaz, ktorý by ju oprávňoval na uplatnenie si svojich nárokov za poškodenie zdravia pri výkone prvej operácie, invalidný dôchodok a trestnoprávnu zodpovednosť. Uviedla, že prof. W.. N. si bol plne vedomý aj toho, že neuvedením pravdivých skutočností o polohe pistona a poškodení vnútorného ucha, nebude žalobkyni môcť byť poskytnutá ani správna následná zdravotná starostlivosť, čo bude viesť k tomu, že poškodené ucho bude naďalej vysielat' do mozgu nesprávne informácie, mozog bude neustále upravovať tento stav, až príde k poškodeniu vyšších štruktúr vestibulárneho systému, mozgový kmeň, mozoček, čo spôsobuje zdravotné ťažkosti žalobkyne. Dodala, že jediným riešením pri vážnom poškodení vnútorného ucha je zničenie vestibulárneho nervu, aby sa predišlo poškodeniu mozgu a odstránili závraty. Mala za to, že nesprávnym vypísaním prepúšťacej správy, neuvedením pravdivých údajov o skutočnej polohe pistona, o poškodení vnútorného ucha, ako aj nenavrnutím ďalšej správnej liečby, dokonca uvedením, že závraty vymizli (bolo jej povedané, že ak bude hovoriť, že má závraty, tak už iba na psychiatrii), došlo poskytovateľom zdravotnej starostlivosti k porušeniu právnej povinnosti plynúcej zo zákona, a preto žiadala od žalovanej nahradiť škodu v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) s odkazom aj na ust. § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti. Dodala, že jej zdravotné ťažkosti pretrvávali aj po odstránení pistonu, čím dochádzalo k sústavnému poškodzovaniu zdravia, ktoré viedlo až k trvalej invalidite. Uviedla, že do Košíc pricestovala z dôvodu, že v Bratislave jej nebola poskytnutá správna zdravotná starostlivosť práve z dôvodov, aby nebola dokázaná príčinná súvislosť medzi prvou operáciou a poškodením zdravia. Nakoľko v prepúšťacej správe neboli uvedené pravdivé údaje, až do roku 2013 navštevovala rôzne zdravotnícke zariadenia, kde opätovne došlo k zakrývaniu skutočností, že pôvod jej ťažkostí je z poškodeného vestibulárneho systému. Až v roku 2013 bola žalobkyňa svojim ošetrovujúcim lekárom poslaná na ORL vyšetrenie, kde konštatovali poruchu vestibulárnej funkcie a poslali ju na odborné vyšetrenie ENG, kde bolo aj na základe vyšetrenia HRCT, vysokorozlišovacieho CT z roku 2006 a odborného ENG vyšetrenia zistené, že protézka bola vtláčená 3 mm do vnútorného ucha, pričom jej navrhli ďalšie zdravotné úkony s diagnostikovaním reflexnej epilepsie a uznaním invalidnej miery poklesu 75 percent, na základe lekárskeho správ a po vyšetrení zdravotným pracovníkom Sociálnej poisťovne, v roku 2014, ako trvalý stav. Porušením zákona jej preto žalovaná (jej pracovníci) spôsobili ujmu na zdraví, zhoršenie zdravotného stavu a tým škodu, nakoľko v prípade ak by uviedli pravdivé údaje, mohla jej byť poskytnutá náležitá zdravotná starostlivosť okamžite a došlo by k zlepšeniu jej zdravotného stavu, nakoľko na základe vyšetrenia zo dňa 9.2.2005 bola asymetria 36 percent a stav bol centrálné relatívne dobre kompenzovaný (lekárska správa W.. V.). Ak by to tak bolo, neprežívala by roky až doživotne, sústavné bolesti, ktoré ďalej špecifikovala a materiálnu núdzu, keďže bola vyradená aj z pracovného života. Uviedla, že potrebuje celodennú starostlivosť, dozor, a to do konca života, bude mať nízky starobný dôchodok. Následne jej W.. N. spôsobil škodu aj tým, že nemohla žiadať spravodlivé odškodné, keďže pri dokazovaní v trestnom konaní nepravdivo vypovedal ako privolaný konzultant znalkyne, čím bolo trestné stíhanie zastavené.

4. Žalovaná mala za to, že otázku poskytovania zdravotnej starostlivosti patrí medicíne a nie právu a preto musí súd vychádzať z lekárskeho posudku. Vzniesla námietku premlčania, keďže žalobkyňa bola hospitalizovaná u žalovanej v dňoch 6.12.2005 až 9.12.2005 a 5.3.2006 až 8.3.2006, pričom jej právo sa premlčalo za dva roky odo dňa, keď sa dozvedela o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Mala za to, že v danom prípade treba rozhodovať o samostatných nárokoch z hľadiska časového vzniku škody s apelom na to, že na Okresnom súde Košice I žalobkyňa podala aj žalobu o ochranu osobnosti titulom náhrady nemajetkovej ujmy, ktoré sa vedie pod sp.zn. 38C/317/2015 s tým, že skutkové odôvodnenie ako aj predložené listiny sú absolútne totožné, čím namietala prekážku litispendencie (viď uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 426/2014). Taktiež namietala svoju pasívnu legitimáciu v spore. Žiadala žalobu zamietnuť a priznať nárok na náhradu trov konania.

5. Keďže žalobkyňa, čo sa týka poškodenia jej zdravia citovala viacero subjektov, žiadala o spojenie konaní. Taktiež navrhovala konanie prerušiť do doby kedy znalec ustáli, ktorá nemocnica je zodpovedná, nakoľko ak by súd určil zodpovednosť nemocnice, ktorá ako prvá vykonala úkon, od ostatných žalovaných by už nepožadovala nárok na náhradu škody. Uviedla, že na Okresnom súde Košice I sa viedlo konanie pod sp.zn. 38C/317/2015 o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 500.000,- eur voči rovnakému subjektu ako v tomto konaní s tým, že súd vo veci právoplatne rozhodol tak, že jej žalobkyňu zamietol a uložil jej povinnosť na náhradu trov konania voči žalovanej (rozsudok Okresného súdu Košice

I č.k. 38C/317/2015 -280 zo dňa 25.10.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 5Co/79/2018 zo dňa 25. októbra 2018). Keďže vo veci bol už vyhlásený právoplatný rozsudok, súd prvej inštancie nevidel dôvod na spojenie týchto konaní na spoločné konanie, z dôvodu nenaplnenia predpokladov pre spojenie vecí.

6. Z dôvodu, že v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II sp.zn. 17C/133/2015 bolo nariadené znalecké dokazovanie, súd prvej inštancie predmetné konanie prerušil do vypracovania znaleckého posudku, keďže vypracovanie znaleckého posudku má vplyv na hospodárnosť dokazovania aj tohto konania a to z hľadiska posúdenia zdravotného stavu žalobkyne a zistenia príčiny zdravotných ťažkostí žalobkyne, ako aj na ustálenie otázky ohľadom zodpovednosti žalovanej k predmetnému konaniu, (viď uznesenie sp.zn. 34C/375/2015 - 426 zo dňa 9.11.2018). Po doručení vypracovaného znaleckého posudku č. 274/2018 zo dňa 7.11.2018 Okresným súdom Bratislava II, uznesením zo dňa 13.12.2018 č.k. 34C/375/2015 - 480, súd pokračoval v prerušenom konaní a doručil znalecký posudok stranám sporu spolu s výzvou na špecifikáciu petitu žaloby (uznesenie Okresného súdu Košice I č.k. 34C/375/2015 - 501 zo dňa 8.1.2009).

7. Právny zástupca žalobkyne upresnil petit žaloby v tom znení, že žalobkyňa žiada od žalovanej zaplatať sumu 500.000,- eur za bolestné a za sťaženie spoločenského uplatnenia, sumu 155.158,67 eur za stratu na zárobku za obdobie od októbra 2003 do decembra 2015, od januára 2016 vo výške 1.172,50 eur mesačne, ktorá sa bude vyplácať vždy k 15. dňu v mesiaci po právoplatnosti rozsudku.

8. Právny zástupca žalobkyne na pojednávaní zo dňa 21.1.2019 žiadal, aby súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie v zmysle § 274 CSP, ktorému súd ale nevyhovel vzhľadom na výsledky doterajšieho dokazovania a vypracovanie vo veci znaleckého posudku.

9. Následne po doručení znaleckého posudku žalobkyňa navrhovala vykonať vo veci výsluch W.. W. T. B.. k výsledkom znaleckého posudku s tým, že iné návrhy na doplnenie dokazovania nemala s tým, že z predchádzajúcich jej podaní ale vyplynul návrh na vykonanie dokazovania výsluchom svedka W.. N., obvodného lekára W.. M., ako aj návrh na vykonanie dokazovania znaleckým posudkom vypracovaným znaleckou organizáciou z odboru ORL a neurológie.

10. Na základe vykonaného dokazovania a jeho vyhodnotenia súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle ust. § 420 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 438 ods. 1, 2, § 439, § 440, § 444, § 445, § 447, § 447 a § 449 OZ s apelom aj na § 100 ods. 1 a § 106 ods. 1 OZ a rovnako aj § 1 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“), § 4 ods. 3 a 4, ako aj § 6 ods. 9 zákona, § 2 ods. 1, 2 a § 3 ods. 2 a § 4 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia.

11. Súd prvej inštancie uviedol, že v konaní nebolo sporné, že došlo k hospitalizácii žalobkyne u žalovanej v dňoch 6.12.2005-9.12.2005 a v dňoch 5.3.2006 až 8.3.2006, pričom dňa 6.3.2006 bola vykonaná reoperácia.

12. Sporné bolo ale stanovenie naplnenia predpokladov pre priznanie nároku na náhradu škody a k tomu sa vzťahujúcich nárokov (náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia), tak ako aj výška požadovaného nároku. Ďalej boli sporné skutkové tvrdenia uvedené v prepúšťacej správe, či zdravotná starostlivosť bola poskytnutá „lege artis“, napádané boli závery znaleckého dokazovania, a aj dôvodnosť samotného výkonu reoperácie.

13. Žalovaná v rámci obrany vzniesla prekážku litispendencie, námietku nedostatku pasívnej legitímácie, ako aj námietku premlčania uplatneného nároku.

14. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie výsluchom strany, závermi znaleckého posudku zo dňa 20.11.2006 vypracovaného znalkyňou v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie otorinolaryngológia a znaleckého posudku vypracovaného znaleckou organizáciou v odbore zdravotníctvo a farmácia zo dňa 7.11.2018, lekáorskými správami tvoriacimi obsah spisového materiálu s tým, že zistený skutkový stav súd prvej inštancie vyhodnotil v tom znení, že v spore boli vypracované dva nezávislé znalecké

posudky, v ktorých znalci dospeli k rovnakým záverom v tom znení, že zdravotná starostlivosť bola poskytnutá žalobkyňi „lege artis“, čím nie je naplnený predpoklad pre priznanie nároku na náhradu škody na zdraví (porušenie právnej povinnosti žalovanou) a preto odpadá povinnosť súdu zaoberať sa ďalšími predpokladmi zodpovednosti za škodu.

15. K tomuto záveru súd prvej inštancie dospel potom, čo zo znaleckého posudku vypracovaného znaleckou organizáciou zo dňa 7.11.2018 pod bodom 5 vyplynulo, že „ťažkosti poškodenej nie sú v príčinnej súvislosti s vykonanou operáciou - stapedoplastikou vpravo dňa 15.10.2003 a rovnako jednoznačne nevyplýva z lekárskej správy W.. V. zo dňa 24.7.2013 to, aby zdravotné komplikácie pacientky boli spôsobené ako následok operácie otosklerózy dňa 15.10.2003. Lekár uviedol, že žalobkyňa sa mohla dozvedieť, že jej zdravotné ťažkosti sú v príčinnej súvislosti s operáciou vykonanou dňa 15.10.2003, len z epikríz prepúšťacej správy z KORL FN LP hospitalizácia od 5.3.2006 do 8.3.2006, kde v prepúšťacej správe sa uvádza: „Problémy závratových stavov prestali, z čoho usudzujem, že boli spôsobené veľmi pravdepodobne dráždením štruktúr vnútorného ucha pistonom“ a práve z tejto správy si žalobkyňa mohla vytvoriť názor, že jej vestibulárne ťažkosti súviseli s jej operáciou stredného ucha vykonanou dňa 15.10.2003. Taktiež záver znaleckého posudku, ktorý posudzoval početné lekárske vyšetrenia, vzhľadom na objektívny nález zistený pri revíznej operácii pravého ucha v roku 2006, nepotvrdil príčinnú súvislosť medzi závratovým stavom žalobkyne následkom stredoušnej operácie vpravo v roku 2003, nakoľko konštatuje, že „progredujúca porucha sluchu obojstranne bola zapríčinená chronickým ochorením - labyrintizovanou formou otosklerózy na podklade metabolických zmien v organizme a nie samotnou operáciou, keďže vestibulárna symptomatológia bola zapríčinená aj chronickými zmenami v oblasti krčnej chrčtice a rovnako aj psychogénnou nadstavbou“.

16. Súd prvej inštancie bral zreteľ pri vyhodnotení znaleckého dokazovania aj na závery znaleckého dokazovania vykonaného v trestnom konaní zo dňa 20.11.2006 (čl. 137 a nasl.), v ktorom dňa 15.2.2005 žalobkyňa podala trestné oznámenie za ublíženie na zdraví na prof. B., W.. B. (zamestnanci FN sP Antolská Bratislava) z dôvodu, že bola operovaná na otosklerózu vpravo, a po tomto zákroku bola poškodená jej chrčtica (krčná) a zároveň podala sťažnosť aj na W.. Q. za neetické správanie a neposkytnutie adekvátneho vyšetrenia s tým, že Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou jej podnet kvalifikoval ako neopodstatnený, nakoľko nebolo konštatované zavinenie poškodenia zdravia počas operácie. V tomto posudku je konštatované, že znalkyňa pri vypracovaní posudku sa oboznámila aj s prepúšťacou správou z ORL kliniky FN v Košiciach s tým, že bol pribratý ako konzultant prof. W.. N., ktorý uviedol, že „sa mu zdal piston primerane dlhý, nakoľko, ak by bol pridlhý, spôsobil by výraznú traumatizáciu a žalobkyňa by utrpela výrazne sluchovú funkciu t.j. ohluchla by“.

17. Nárok žalobkyne súd prvej inštancie posúdil ako nárok na náhradu škody vzniknutej poškodením zdravia žalobkyne žalovanou podľa § 420 Občianskeho zákonníka a nároky z toho vyplývajúce, t.j. ako nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, stratu na zárobku, ku ktorej došlo pri škode na zdraví, náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti poškodeného alebo pri invalidite, náhradu za stratu na dôchodku.

18. Vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu a jeho vyhodnotenia, po právnom posúdení veci tak súd žalobu žalobkyne zamietol z viacerých dôvodov.

19. Ako prvé z dôvodu premlčania nároku, keďže z vykonaného dokazovania znaleckým posudkom zo dňa 7.11.2018 vypracovaným znaleckou organizáciou Inštitútom forezných a medicínskych expertíz s.r.o., v odbore Zdravotníctvo a farmácia, mal za preukázané, že „z prepúšťacej správy žalovanej mohla pacientka usudzovať, že jej vestibulárne ťažkosti súviseli s jej operáciou stredného ucha vykonanou dňa 15.10.2003“, pričom žalobkyňa postúpila reoperáciu u žalovanej z dôvodu, že mala zdravotné ťažkosti, pričom sa sama dožadovala operácie u žalovanej. Nakoľko z prepúšťacej správy zo dňa 8.3.2006 je zrejmé, že zdravotné problémy žalobkyne prestali, lekár žalovanej mohol usúdiť, že „zdravotné problémy žalobkyne boli spôsobené veľmi pravdepodobne dráždením štruktúr vnútorného ucha pistonom“, čo mohla žalobkyňa rovnako zistiť už pri prepustení z nemocnice, po vybratí pistonu (čo bol aj účel reoperácie). Podľa súdu prvej inštancie ale žalobkyňa mala vedomosť o možnom poškodení zdravia Nemocnicou na Antolskej v Bratislave a následne tvrdeného porušenia povinností žalovanej neliečením, už aj v čase samotného vedenia trestného konania, na základe trestného oznámenia žalobkyne pre poškodenie zdravia pri prvej operácii, nakoľko pri podaní trestného oznámenia žalobkyňa mala minimálne pochybnosť o poškodení jej zdravia a súčasťou dokumentácie posudzovanej znalkyňou bola

aj prepúšťacia správa žalovanej, pričom prof. W.. N. bol konzultantom v trestnom konaní, kde uviedol, „že jemu sa piston zdal byť primerane dlhý“.

20. Na vznesenú námietku premlčania žalovanej, súd prihliadol so zistením na hore uvedené zdôvodnenie a keďže žalobkyňa bola hospitalizovaná u žalovanej v dňoch 5.3.2006, dospel k záveru, že subjektívna premlčacia doba začala u žalobkyne plynúť po prepustení z nemocnice žalovanej dňa 9.3.2006 a uplynula dňa 9.3.2008, keďže už v tom čase žalobkyňa mohla mať vedomosť, že zákrok žalovanej mohol byť príčinou poškodenia jej zdravia a nakoľko predmetnú žalobu žalobkyňa v subjektívnej premlčacej lehote nepodala, uviedol, že jej nárok voči žalovanej už nemožno priznať s tým, že sa nejedná o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, keďže aj po preskúmaní merita sporu súd nezistil pochybenia žalovanej (viď nižšie), pričom vychádzal zo záverov znaleckého posudku vypracovaného znaleckou organizáciou zo dňa 7.11.2018.

21. K tvrdeniu žalobkyne, že o skutočnosti, že piston sa nachádza 3 mm vo vnútornom uchu sa dozvedela až z lekárskej správy zo dňa 24.7.2013 súd uviedol, že z predmetnej lekárskej správy (čl. 39-40) v časti subj. (čo je subjektívne posúdenie uvedené pacientkou) vyplýva, že práve žalobkyňa uviedla, že „piston zasahoval asi 3,0 mm do vestibula“, a preto z uvedenej správy nemôže vyplývať, kedy sa o tom žalobkyňa dozvedela.

22. Ďalším dôvodom pre zamietnutie žaloby podľa súdu prvej inštancie bola aj skutočnosť, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno splnenia predpokladov pre priznanie nároku na náhradu škody, t.j., že došlo k protiprávnemu konaniu žalovanej, keďže z výsledkov vykonaného dokazovania bolo zistené, že zdravotná starostlivosť žalovanej žalobkyne bola poskytnutá „lege artis“. Nakoľko absentuje jeden z predpokladov pre vznik zodpovednosti, nie je daná ani príčinná súvislosť medzi poskytnutou zdravotnou starostlivosťou a zdravotnými ťažkosťami, ktoré udávala žalobkyňa. Z dôvodu, že neboli naplnené zákonné predpoklady pre priznanie nároku na náhradu škody, (§ 420 OZ), nedošlo ani k naplneniu predpokladov pre priznanie nárokov z titulu zodpovednosti vyplývajúcich nárokov na jednorazové odškodné bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, ako aj ostatných nárokov v zmysle petitu.

23. Súd prvej inštancie konštatoval, že k tomuto záveru dospel potom, čo znaleckým posudkom vydaným v civilnom, ako aj trestnom konaní bolo hodnoverne a zhodne preukázané, že Fakultná nemocnica na Antolskej ulici v Bratislave pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti nepochybila a poskytla zdravotnú starostlivosť „lege artis.“ Pokiaľ nepochybila nemocnica pri prvej operácii, podľa súdu nemohla pochybiť ani nemocnica pri reoperácii, tvrdným neposkytnutím liečby, nevykonaním HRCT, ENG vyšetrení, nezničením vestibulárneho nervu, vnútorného ucha, a to aj vzhľadom na tvrdenia žalobkyne o krytí nedostatkov o polohe pistona, o ktorom musel vedieť prof. W.. N., pričom súd nemal pochybnosť o správnosti výsledkov znaleckého dokazovania. Znalecký posudok sa súdu nezdal byť nepreskúmateľný, vnútorne rozporný, keďže odpoveď na otázku či zdravotná starostlivosť je poskytovaná „lege artis“ patrí medicíne a nie právu. Súd pri rozhodovaní vychádzal z odborného posudku, porovnal odpovede na body 5 a 8 znaleckého posudku a nevidel vzájomnú rozpornosť tvrdení žalobkyňou. Súd poukazoval najmä na záver znaleckého posudku (č.l. 78 posudku), že po retrospektívnom posúdení početných lekárskejších vyšetrení a to aj vzhľadom na objektívny nález zistený pri revíznej operácii pravého ucha v roku 2006, nepotvrdil jednoznačne príčinnú súvislosť medzi závratovými stavmi ako následok stredoušnej operácie vpravo v roku 2003. Progredujúca porucha sluchu obojstranne bola zapríčinená chronickým ochorením - labyrintizovanou formou otosklerózy na podklade metabolických zmien v organizme a nie samotnou operáciou. Vestibulárna symptomatológia bola zapríčinená aj chronickými zmenami v oblasti krčnej chrčtice a tiež psychogénnou nadstavbou.

24. Uviedol, že pokiaľ žalobkyňa uvádzala, že HRCT jej nebolo vykonané, toto vyšetrenie sa jej odporučilo doplniť až na základe vyšetrenia 24.7.2013, pričom CT vyšetrenie bolo žalobkyne vykonané dňa 8.2.2006(č.l. 116) s tým, že aj v lekárskej správe zo dňa 24.7.2013 W.. V. v odporúčaní žiadal o opis CT z roku 2006 so zreteľom na uloženie pistonu.

25. V spore bolo podľa súdu taktiež dôležité sa vysporiadať s tým, či na strane žalovanej sú splnené predpoklady zodpovednosti za škodu podľa § 420 Občianskeho zákonníka, a teda či žalovaná konala protiprávne, aj v rozpore so zákonom č. 576/2004 Z.z. o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, a či medzi jej konaním a následkom, je príčinná súvislosť. Nakoľko žalobkyňa neosvedčila uvedenú skutočnosť, súd žalobu žalobkyne proti žalovanej taktiež zamietol aj z tohto dôvodu.

26. K vznesenej námietke litispendencie, súd prvej inštancie uviedol, že na súde prvej inštancie sa vedie aj spor pod sp.zn. 38C/317/2015, o ochranu osobnosti, titulom náhrady nemajetkovej ujmy a keďže skutkové odôvodnenie, ako aj predložené listinné dôkazy sú absolútne totožné s tými, o ktoré opiera žalobkyňa svoj nárok v tomto konaní, žalovaná apelovala na prekážku litispendencie s poukazom na uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. I ÚS 426/2014, v zmysle ktorého právo na náhradu škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 444 Občianskeho zákonníka a právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka sú samostatné nároky fyzickej osoby a preto ich nemožno duplicitne uplatňovať na základe rovnakých skutkových tvrdení, hoci aj v dvoch samostatných konaniach, pričom spor 38C/317/2015 je právoplatne skončený, čím odpadá dôvod aj na spojenie týchto konaní v znení návrhu žalobkyne.

27. Žalobkyňa vedie štyri konania o náhradu škody s tým, že uviedla, že by si od všetkých nemocníc nechcela uplatniť rovnaký nárok, avšak nevie uviesť pomer, v akom si čo uplatňuje od ktorej nemocnice. V tomto prípade by sa súd pre posúdenie litispendencie musel zaoberať ostatnými spormi o náhradu škody na zdraví, čo vzhľadom ku skutočnosti, že na žiadosť súdu tieto súdy neposkytli súčinnosť (čl. 298, 299), súd uvedené považoval za neúčelné, keďže v spore existujú aj iné dôvody pre zmietnutie žaloby.

28. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaná dôvodne vznesla námietku nedostatku pasívnej legitímácie v konaní, nakoľko z lekárskeho posudku zo dňa 23.11.2015 je zrejme miesto, kde bol vykonaný prvý lekársky zákrok, z ktorého žalobkyňa pramenili uplatnené nároky t.j. ORL klinika Antolská 11 v Bratislave a preto žalovaná nezodpovedá za poskytnutú zdravotnú starostlivosť, ktorá bola žalobkyňi poskytnutá v inom zdravotníckom zariadení. Žalobkyňa nedoložila iný lekársky posudok o bolestnom a sťaženi spoločenského uplatnenia, ktorý je podkladom pre priznanie tohto nároku pre inú diagnózu, ktorá by sa týkala priamo žalovanej a žalobu zamietol aj z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej.

29. K procesným vadám konania t.j., „že pre krátkosť času právny zástupca žalobkyne nebol oboznámený so súdnym spisom“, súd uviedol, že právny zástupca žalobkyne bol určený na základe rozhodnutia Centra právnej pomoci zo dňa 4.1.2019, pričom súd doručil dňa 8.1.2019 novému právnomu zástupcovi žalobkyne termín pojednávania a uznesenie, ktorým ho súd vyzval na odstránenie väd podania. Právny zástupca akceptoval nariadené súdne pojednávanie, zákonná 5 dňová lehota na prípravu na pojednávanie bola zachovaná, právny zástupca o odročenie pojednávania nepožiadala, pričom bol oboznámený s výsledkami znaleckého dokazovania, mal možnosť nazrieť do spisu, prípadne elektronického súdneho spisu a preto súd prvej inštancie vo veci mal splnené zákonné predpoklady aby konal.

30. K nevykonaniu navrhovaných dôkazov súd uviedol, že z dôvodu, že nemal pochybnosti o správnosti záverov uvedených v znaleckom posudku, ktoré sú zhodné so závermi v trestnom konaní, vykonanie ďalšieho dokazovania nepovažoval za účelné a hospodárne a to aj z dôvodu, že žaloba bola zamietnutá aj z dôvodu premlčania nároku, prekážky „ne bis in idem“ a nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného.

31. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 CSP, v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že súd žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, nakoľko bola v konaní v celom rozsahu úspešná.

32. Súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania nepostupoval podľa § 257 CSP (podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa), keďže v prejednávanej veci súd takéto dôvody hodné osobitného zreteľa nezhliadol. Iba zo skutočnosti, že žalobkyňi bol Centrom právnej pomoci priznaný nárok na bezplatnú právnu pomoc, nie je možné vyvodiť, že jej osobné a majetkové pomery odôvodňujú nepriznanie náhrady trov konania úspešnej strane z dôvodov hodných osobitného zreteľa (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I ÚS 118/2017 či Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/383/2017). V konaní súd nezhliadol dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP aj preto, že žalobkyňa je zastúpená v konaní advokátom, žalovaná už v prvom podaní vznesla námietku premlčania, súd na prvom pojednávaní uviedol, že nárok žalobkyne považuje za nedôvodný, žalobkyňa aj po doručení znaleckého posudku zotrvala na podanej žalobe, žalobkyňa viedla/vedie aspoň štyri konania, pričom minimálne v dvoch si uplatňuje nárok zhodný s predmetom tohto konania, pričom aj uviedla, že si uvedomuje, že vedie viaceré konania a nemôže si nárokovať od všetkých subjektov s tým, že v konaní vedenom na Okresnom

súde Košice I, sp. zn. 38C/317/2015, ktoré sama žalobkyňa označila, že prebieha na tunajšom súde (oznámila to aj žalovaná), z ktorého rozhodnutím sa súd oboznámil z dôvodu rozhodovania o prekážke litispendencie a návrhu na spojenie vecí, súd zistil, že prvoinštančný súd rozhodol v spore dňa 25.10.2017, pričom žalobu zamietol. Z odôvodnenia rozsudku, najmä vzťahujúcemu sa k námietke premlčania je zrejmé, že už aj z tohto rozhodnutia mohla žalobkyňa usudzovať, že po 10 rokoch od momentu vzniku nároku na náhradu škody a vzťahujúcich sa nárokov, teda od kedy bola vykonaná operácia (6.3.2006-8.3.2006) do podania žaloby (24.7.2015), po vznesení námietky premlčania, toto právo nemožno priznať, keďže subjektívna premlčacia doba začala plynúť dňa 9.3.2006 a uplynula 9.3.2009, pričom už v tom čase žalobkyňa mala vedomosť, že zákrok žalovanej mohol byť príčinou poškodenia jej zdravia, pričom žalobu v subjektívnej premlčacej lehote nepodala s tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo odvolacím súdom potvrdené rozsudkom zo dňa 25.10.2018 t.j. ešte pred prvým pojednávaním súdu v tomto spore. Dodal, že žalobkyňa sa spoliehala na závery znaleckého dokazovania, ktoré sú však zhodné a podporujú závery znaleckého dokazovania v trestnom konaní, ktoré sa viedlo pre ublíženie na zdraví, z ktorého jasne vyplýva skutočnosť, že túto vedomosť mala žalobkyňa už v čase podania trestného oznámenia v roku 2006, ktoré bolo skončené na základe dokazovania aj výpoveďou konzultanta prof. W.. N., ktorý už aj v tej dobe mal kryť pochybenia pri operácii v roku 2003. Z dôvodu neunesenia dôkazného bremená mal súd za preukázané len zárobkové pomery žalobkyne z obdobia, keď žalobkyňa bola zamestnaná, nepoberala dávky a nebola uznaná invalidnou, ktoré sú súčasťou spisu, následne žalobkyňa bola uznaná invalidnou, avšak súd nepoznal úplne majetkové pomery žalobkyne, keďže žalobkyňa nepreukazovala dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by vyplývali z jej sociálnej situácie.

33. Proti rozsudku v zákonnej lehote (včas) podala odvolanie žalobkyňa. Uplatnila odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f), g) a h) CSP.

34. Mala za to, že súd mal vyhovieť jej návrhu na rozhodnutie vo veci rozsudkom pre zmeškanie žalovaného a rovnako vykonať výsluch znalca, ktorý by objasnil súdu všetky skutočnosti potrebné pre objektívne zhodnotenie oprávnenosti jej nároku žalobcu a to po doručení znaleckého posudku, ku ktorému sa vyjadrila s poukazom na rozpory medzi tvrdeniami znalca a skutkovým stavom, ktoré bližšie konkretizovala pod jednotlivými bodmi tvrdení.

35. V bode 1. tvrdenia uvádzala: „som invalidná na ORL ochorenie, nie chrčticu, či psychický stav, s poukazom na rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ktorým bola uznaná za invalidnú, čím znalec nemôže tvrdiť, že jej invalidita nesúvisí s poškodením ORL orgánov. V bode 2. tvrdení uvádzala, že penetrácia (vtlačenie) protézky do vestibula max. 1 mm je všeobecne akceptovaná hranica a preto povinnosťou pracovníka ORL v zmysle postupu lege artis medicinae je vykonať vysoko rozlišovacie CT na oblasť spánkovej kosti, v prípade podozrenia na penetráciu (vtlačenie) protézky urýchlene, následne okamžite, nariadiť revíziu operáciu, investibulárna prostruzia - vtlačenie protézky do vestibula, keďže pri výkone operácie (stapedotomia) bolo v čase vykonania operácie vedecky známa komplikácia s poukazom na citované články z odbornej literatúry (originál aj s prekladmi), ktoré jej tvrdenia potvrdzujú. V bode 3 tvrdenia uvádzala, že po operácii je viacero tipov komplikácií, nielen akútna labirintida uvádzaná znalcom s poukazom na predchádzajúce citované odborné články s tým, že v bode 4 tvrdenia zase konštatovala, že spontánny nistagmus jednoznačne poukazuje na disfunkciu vestibulárneho systému, ktorý vzniká rozdielnym fungovaním pravej a ľavej strany vestibulárneho aparátu mozgu. Rotačný charakter závratu a spontánny distangmus v klinickom obraze diagnózu cervikálneho vestiga poznámka: závratov spôsobeného poruchou krčnej chrčtice vylučujú, pričom torzný test nepotvrďuje diagnózu cervikálneho vestiga a test na diagnózu cervikálneho vestiga (závraty z krčnej chrčtice nie sú diagnózou „perexklusionen“. Následne tvrdila, že klinicky obraz po operácii nepoukazoval na závraty spôsobené krčnou chrčticou, keďže prítomnosť sponntánneho nistangumu to vylučuje s tým, že CT mozgu a RTG krčnej chrčtice nemôžu potvrdiť ani vyvrátiť poškodenie vestibulárneho systému, keďže operačná trauma sa prejavuje poruchou rovnovážneho aparátu, naznačuje intravestibulárny výčnelok protézy, perilinfatickú fistulu alebo reperátavný granulon v ovalnom okienku s tým, že náhle pády súvisia s vestibulárnym aparátom. Bbezvedomie a vtonickoklonické krčne nie sú prejavmi cerviko - kraniálneho syntrómu a ani panickej poruchy s tým, že prychiatria má číselný kód 5 a elektronistamografia je vyšetrenie na vestibulárny aparát s apelom na to, že tlačenie protézky do vestibula viac ako tri milimetre je považované za operačnú traumu, čím mala za to, že poškodenie zdravia je v príčinnej súvislosti s výkonom operácie stapedetónia vykonanej dňa 15. 10. 2003 u žalovanej.

36. Rovnako nesúhlasila s premlčaním ňou uplatneného nároku, nakoľko o poškodení zdravia a kto ho spôsobil sa dozvedela až rozhodnutím o invalidite vydanom dňa 01. 08. 2013. Následne si uplatnila aj ďalšie nároky, kde premlčacia lehota o nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti v zmysle § 447 OZ začína plynúť zásadne od okamihu, kedy sa poškodený dozvedel o zárobku dosahovanom pred poškodením a po poškodení, prípadne kedy bolo vydané rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku a poškodený sa o ňom dozvedel s tým, že nárok na stratu na zárobku sa premlčuje ako jeden celok a tento nárok možno uplatniť žalobou na súde až po tom, čo bolo príslušným orgánom vydané rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku, čo súvisí aj s nárokom na náhradu straty na dôchodku.

37. V prípade uplatnenia nároku na odškodnenie bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle § 444 OZ poukazovala na lekárske posudok, s odkazom na neskoršie zhoršenie jej ustáleného zdravotného stavu.

38. Nesúhlasila s uplynutím subjektívnej premlčacej lehoty, keďže nie je ustálené, kedy sa skutočne dozvedela o škode a kto za ňu zodpovedá, čím nesúhlasila so závermi súdu s odkazom na jej odôvodnenie, nakoľko mala za to, že len výsluchom znalca, súd mohol uvedenú skutočnosť objasniť a to aj s apelom na odborný posudok o invalidite zo dňa 01. 08. 2013, ktorý jednoznačne potvrdil jej invaliditu v súvislosti s poškodením zdravia pri výkone operácie.

39. Čo sa týka vznesenej námietky litispendencie a nároku na spojenie vecí uviedla, že viaceré žaloby podala z dôvodu, že nevedela, koho má správne žalovať a keďže súd nespojil žaloby, ktoré v súvislosti s poškodením jej zdravia došlo k poškodeniu jej práv, ako aj nevypočutím znalca MUDr. Miloslava Optuloviča, PhD., za účelom vysvetlenia tvrdení uvádzaných v znaleckom posudku, ako aj odôvodnenia jeho tvrdení, ktoré nekorešpondujú so záznamami v lekárskejších správach a s poznatkami vedy, ktoré zároveň citovala.

40. Uviedla, že nakoľko súd nerozhodol rozsudkom pre zmeškanie v prípade, ak sa žalovaná nezúčastnila pojednávania bez vážneho dôvodu, a keďže súd sa v bode 20 odôvodnenia napadnutého rozsudku opiera o vyjadrenie žalovanej zo dňa 05. 02. 2019, ktoré ale v čase vyhlásenia rozsudku dňa 21. 01. 2019 nebolo obsahom spisu a žalobkyňa sa s týmto podaním nemohla oboznámiť, rozsudok je rovnako nepreskúmateľný. Navrhovala rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

41. Žalovaná sa k odvolaniu žalobkyne nevyjadřila.

42. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, účinného od 01. 07. 2016, ďalej len „CSP“), prejednal odvolanie žalobkyne ako podané včas a oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 ods. 1, 2 CSP, z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f), g) a h) CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

43. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 29. 04. 2020 o 13.00 hod., v pojednávacej miestnosti č. dv. 212/II.p., pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia bolo zverejnené dňa 20. 04. 2020 na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Košiciach podľa ust. § 219 ods. 1, 3 CSP a § 378 ods. 1 CSP.

44. Žalobkyňa ako odvolateľka uplatnila odvolacie dôvody v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f), g) a h) CSP, t.j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností; súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

45. Čo sa týka odôvodnenia odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. g) CSP žalobkyňa poukazovala na citáty z odbornej literatúry v znení záverov ňou učených s odkazom na predložené lekárske správy, ktoré nemožno poňať pod ust. § 366 CSP ako novoty v odvolacom konaní z dôvodu, že prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie, čo z výsledkov vykonaného dokazovania, ako aj z odvolacích námietok odvolateľky nevyplýva, nakoľko po oboznámení znaleckého posudku, ktorý jej bol doručený a po podaní krátkou cestou na pojednávaní jej vyjadrenia, mala možnosť sa žalobkyňa k záverom znaleckého posudku v smere týchto odvolacích námietok vyjadriť, čo ale neučinila.

46. Vzhľadom k nenaplneniu zákonných predpokladov v zmysle § 366 CSP, tak vo veci nie je naplnený odvolateľkou uplatnený odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. g) CSP.

47. Odvolací súd sa stotožňuje s nerozhodným vo veci rozsudkom pre zmeškanie, nakoľko vzhľadom na výsledky doteraz vykonaného dokazovania, po vypracovaní znaleckého posudku, by jednoznačne nebolo efektívne, účelné a ani hospodárne, zohľadňujúc aj zásady Civilného sporového konania, rozhodnúť vo veci len z dôvodu neprítomnosti žalovanej rozsudkom pre zmeškanie, ktorá v konaní s apelom na jej vyjadrenia nebola pasívna (viď v tomto smere aj rozhodnutie NS SR 10bo 15/2019 zo dňa 22.4.2020), čím vo veci podľa odvolacieho súdu nedošlo k naplneniu zákonných podmienok pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie (§ 274 CSP).

48. Podľa § 274 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalobcu rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobe vyhovie, ak a) sa žalovaný nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalovaný poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalovaný neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

49. Podľa § 166 CSP v záujme hospodárnosti konania súd spojí na spoločné konanie také konania, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán. Ak boli také konania pridelené viacerým sudcom toho istého súdu, rozhodne o spojení konaní ten sudca, u ktorého sa začalo konanie skôr. Ak sa v žalobe uvádzajú veci, ktoré sa na spojenie nehodia, alebo ak odpadnú dôvody, pre ktoré súd konania spojil, súd môže niektorú vec vylúčiť na samostatné konanie.

50. Zároveň vo veci nebolo efektívne a účelne pre nenaplnenie zákonných predpokladov spojenie vecí, keďže v každom v osobitných konaní je nárok uplatňovaný z iného titulu voči inému subjektu na strane žalovanej s tým, že ide aj o konanie, ktoré sa vedie na Okresnom súde v Bratislave, ktoré pramení z lekárskeho zákroku zo dňa 15.10.2003 u žalobkyne s tým, že predmetné konanie vedené na Okresnom súde Košice I zase vyplýva z lekárskeho zákroku z roku 2006, ktorý bol učený ako reoperácia lekárskeho zákroku uskutočneného v Nemocnici v Bratislave v roku 2003, pričom skutkový stav tohto konania taktiež vyplýva aj z tvrdenej zmeny údajov v prepúšťacej správe, v dôsledku čoho žalobkyňa mala vzniknúť škoda na zdraví, a konanie vedené na Okresnom súde Košice I je titulom náhrady nemajetkovej ujmy pod sp. zn. 38C/317/2015 a bolo už právoplatne skončené vydaním rozsudku Krajským súdom v Košiciach dňa 25. 10. 2018 č.k. 5Co/79/2018, čím rovnako odpadol ďalší dôvod na spojenie aj tohto konania s predmetným konaním.

51. Keďže v tomto konaní sa žalobkyňa domáhala aj ďalších nárokov vznesených titulom protiprávneho konania žalovanej (viď bod 18. odôvodnenia tohto rozsudku), s odkazom aj na nie v celom rozsahu totožný predmet konania, odvolací súd konštatuje nenaplnenie predpokladov litispendencie podľa § 159 CSP pre zamietnutie žaloby v celom rozsahu (viď bod 26 tohto rozsudku), keďže pri náhrade škody na zdraví podľa § 420 a nasl., § 444 OZ, § 447 OZ ide o samostatné nároky, v zmysle samostatných ustanovení OZ (viď aj uznesenie NS ČR sp.zn. 30Cdo/154/2007 zo dňa 28.6.2007), pričom tieto nároky sledujú ochranu rôznych záujmov s tým, že nie je vylúčené, že jedným konaním budú súčasne naplnené predpoklady zodpovednosti za zásah do osobnostných práv ako aj podmienky na náhradu škody.

52. Odvolací súd ale aj po tomto zdôvodnení konštatuje, že súd prvej inštancie procesne nepochybil svojím postupom a neodňal možnosť žalobkyňa vo veci konať a rovnako nedošlo k porušeniu práva na

spravodlivý proces procesným konaním, prípadne nekonaním súdu prvej inštancie vo veci, čím nie je vo veci naplnený odvolací dôvod uplatnený žalobkyňou v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP a rovnako ani § 365 ods. 1 písm. d) CSP, keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie je jasne, stručne a výstižne vo vysporiadaní s relevantnými skutočnosťami vo veci s odkazom na učené stranami sporu prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, keďže súd prvej inštancie vysvetlil ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán sporu, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil s tým, že taktiež je z odôvodnenia napadnutého rozsudku (body 17 a 27) zrejmé, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy, t.j. výsluch navrhnutých znalcov, ako aj znalca MUDr. Miroslava Obtuloviča, PhD., z ktorého znaleckého posudku súd vychádzal, pričom žalobkyňa bola v konaní neúspešná z dôvodu, že v konaní nepreukázala, že jej zdravotné problémy boli spôsobené žalovanou, keďže lekársky postup žalovanej bol „lege artis“, čo bolo preukázané aj znaleckým dokazovaním, čím žalovaná nemá aj správnu pasívna legitímácia v spore a to aj so zreteľom na dôvodne vznesenú námietku premlčania.

53. Čo sa týka manipulácie s prepúšťacou správou v tomto smere, taktiež žalobkyňa neunesla dôkazne bremeno, čo rovnako správne konštatoval aj súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku (viď bod 25 odôvodnenia tohto rozsudku).

54. Keďže žalobkyňa nepreukázala v konaní zavinenie práve žalovanej na jej zdraví z dôvodov, ktoré uvádzala v podanej žalobe, súd prvej inštancie vecne správne žalobu proti žalovanej zamietol a to aj čo sa týka ďalších uplatnených nárokov, keďže ich nedôvodnosť vyplýva z nedôvodnosti uplatneného základu vo veci, nakoľko v konaní nebolo preukázané, že by žalovaná zdravotnú starostlivosť neposkytla žalobkyňi „lege artis“. Keďže v spore chýba protiprávne konanie žalovanej, bolo bezpredmetné v konaní preskúmať naplnenie ďalších kumulatívnych podmienok pre priznanie nároku na náhradu škody a to aj nárokov súvisiacich uplatnených žalobkyňou titulom bolestného, sťaženia spoločenského uplatnenia, straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri invalidite.

55. Odvolací súd sa stotožňuje s konštatovaním súdu prvej inštancie k námietke právneho zástupcu žalobkyne, že pre krátkosť času nebol oboznámený so súdnym spisom, nakoľko právny zástupca žalobkyne akceptoval nariadené súdne pojednávanie, 5 dňová lehota na prípravu pojednávania bola dodržaná, o odročenie pojednávania z jeho strany nebolo požiadané, bol oboznámený s výsledkami znaleckého dokazovania a mal možnosť nazrieť do spisu a na doručený znalecký posudok aj reagovať, čím mal súd splnené procesné predpoklady, aby mohol vo veci konať.

56. Aj keď odvolacia námietka žalobkyne, týkajúca sa odôvodnenia napadnutého rozsudku, čo sa týka podania žalovanej, ktoré bolo doručené súdu prvej inštancie dňa 05. 02. 2019, t.j. až po rozhodnutí súdu, v ktorom ospravedlňuje žalovaná neúčast' na pojednávaní dňa 21. 01. 2013 v znení, že k znaleckému posudku nemá výhrady, je dôvodná, nakoľko bolo podanie žalovanej do spisu doručené až po vyhlásení rozhodnutia, táto procesná vada ale nemá vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozsudku, keďže nemala pre rozhodnutie súdu relevantný význam s tým, že nie každá procesná vada spôsobená v konaní má za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, ako aj odňatie možnosti strane sporu konať.

57. Nakoľko v konaní nebolo preukázané také procesné pochybenie súdu, ktoré by malo vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozsudku, prípadne by viedlo k odňatiu žalovanej sa vyjadriť k relevantnému dôkazu, ktorý doposiaľ v konaní predložený nebol, a ku ktorému sa žalobkyňa doposiaľ nemala možnosť vyjadriť, a ktorý vzal súd pri svojom rozhodnutí za relevantný dôkaz pre rozhodnutie vo veci, so zreteľom na vyhodnotenie vykonaných dôkazov, ako aj správne právne posúdenie veci s tým, že žaloba žalobkyne bola zamietnutá pre nedostatok naplnenia vecnej pasívnej legitímácie žalovanej v tomto konaní, z dôvodu vznesenej námietky premlčania v kontexte neunesenia dôkazného bremena protiprávneho konania žalovanej.

58. Odvolací súd uvádza, že odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP je naplnený vtedy, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ide o taký procesný postup súdu, ktorým sa strane sporu odnímajú tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. Vo všeobecnosti ide o taký postup súdu, ktorým sa strane znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní (s účinnosťou od 01.07.2016 v Civilnom sporovom poriadku) za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

59. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d) CSP t.j., že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, je vymedzený vadami konania, ktorými sú všetky vady s výnimkou tých, ktoré sú uvedené § 389 CSP a ktoré spočívajú v chybnom postupe súdu napr. pri dokazovaní (ak pri vykonávaní dokazovania nebolo postupované v súlade s príslušnými ustanoveniami v tom čase účinným), pri posudzovaní procesných otázok v priebehu konania (ktoré neboli predmetom samostatného rozhodovania), v chybnom poučovaní strán sporu, v ďalších nedostatkoch jeho činnosti, ku ktorým došlo počas konania alebo v súvislosti s rozhodovaním, pričom spôsobilým odvolacím dôvodom tieto vady nie sú samy o sebe (bez ďalšieho), ale len vtedy, ak sú dôsledkom takého porušenia predpisov procesného práva, ktoré mohlo mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Typickou vadou konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, je také porušenie práv strán sporu, v dôsledku ktorého mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Ide napr. o nedostatok vyznenia strany sporu o pojednávaní súdu (vrátane oneskoreného predvolania či vyznenia), v dôsledku ktorého bola strana sporu vylúčená z prednesu, z práva vyjadriť sa k dokazovaniu a pod., neposkytnutie poučenia o povinnosti tvrdenia alebo poučenia o dôkaznej povinnosti, aj keď to bolo podľa stavu konania potrebné, rozhodnutie vo veci bez nariadenia pojednávania, aj keď pre to neboli splnené podmienky a pod. Vadou konania (dôkazného) je i okolnosť, že pri vykonávaní dokazovania nebolo postupované v súlade s príslušnými ustanoveniami O.s.p., (th.č. CSP), napr. ak súd nevykonával dokazovanie na pojednávaní, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, listinný dôkaz nebol vykonaný zákonným spôsobom, strane sporu v rozpore so zákonom nebolo poskytnuté právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali, a pod.

60. Tento odvolací dôvod je daný aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozsudku, ktorá je taktiež inou vadou konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (viď Stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR zo dňa 3.12.2015 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a súdov Slovenskej republiky 1/2016).

61. Neúplnosť zistenia skutkového stavu (§ 365 ods. 1 písm. e) CSP je v sporovom konaní odvolacím dôvodom len za predpokladu, že príčinou neúplných skutkových zistení bola okolnosť, že súd prvej inštancie nevykonával stranou sporu navrhnutý dôkaz, spôsobilý preukázať právne významnú skutočnosť (napr. preto, že ho nepovažoval za rozhodujúci pre vec), avšak iba samotná okolnosť, že nevykonával navrhnuté dôkazy nemôže byť v sporovom konaní spôsobilým odvolacím dôvodom. Z povahy veci vyplýva, že strana, ktorá v odvolaní uplatní tento odvolací dôvod, musí súčasne označiť dôkaz, ktorý - hoci bol navrhovaný - nebol vykonaný a uviesť právne významné skutočnosti, ktoré, hoci boli tvrdené, súd prvej inštancie nezisťoval, najmä preto, že ich nepovažoval za právne významné a ďalej, že vždy musí ísť len o skutočnosti a dôkazy uplatnené už v konaní pred súdom.

62. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. g) CSP je daný vtedy, ak zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené.

63. Podľa § 149 CSP prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

64. Podľa § 152 CSP hmotnoprávna námietka je právny úkon strany spôsobujúci zmenu, zánik alebo oslabenie práva protistrany.

65. Podľa § 153 ods. 1 CSP strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania.

66. Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

67. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP t.j., že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, sa týka chyby v zisťovaní skutkového stavu veci súdom prvej inštancie spočívajúcej v tom, že skutkové zistenie, ktoré bolo podkladom pre jeho rozhodnutie je nesprávne, t. zn. musí ísť o skutkové zistenie, na základe ktorého vec posúdil po právnej stránke a ktoré je nesprávne v tom zmysle, že nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom medzi chybami skutkového zistenia a chybami právneho posúdenia je úzka vzájomná súvislosť, keďže príčinou nesprávnych (v zmysle nedostatočných) skutkových zistení môže byť chybný právny názor, v dôsledku ktorého zisťoval iné skutočnosti, prípadne zisteným skutočnosťami prisudzoval iný právny význam. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré založil na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov alebo ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti.

68. K odvolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, t.j. vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, prípadne ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podriadenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu).

69. Vzhľadom k hore uvedeným skutočnostiam odvolací súd dospel k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody odvolateľkou podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f), g) a h) CSP vo veci nie sú naplnené, pričom v prevažnej miere odvolacie námietky odvolateľky tvoria námietky, ktoré už uplatňovala v priebehu konania a s ktorými sa súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia jasne, stručne a výstižne vysporiadal v zmysle § 220 ods. 2 CSP.

70. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na podklade vykonaného dokazovania dospel, čo sa týka relevantných skutočností k správnym skutkovým zisteniam a prejednanú vec aj správne právne posúdil. Nakoľko i odôvodnenie písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku je v podstatných bodoch vyčerpávajúce a zodpovedá kritériám uvedeným v CSP, odvolací súd, čo sa týka relevantných dôvodoch konštatuje správnosť týchto dôvodov a v podstatných bodoch na ne odkazuje.

71. Súd prvej inštancie jasným a zrozumiteľným spôsobom vyhodnotil vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Rozhodnutiu súdu prvej inštancie nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplývali, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne, že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192, 193, § 194 a § 205 CSP alebo že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo, že by použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil, pričom nebola zistená ani iná vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolateľka neuviedla žiadne také vecné a právne relevantné dôvody, ktoré by pre ňu privodili priaznivé rozhodnutie. S argumentáciou žalobkyne, uplatnenou v konaní, sa súd prvej inštancie náležite vysporiadal s tým, že ani počas odvolacieho konania nevyšli najavo také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie vo veci.

72. Ďalšie odvolacie námietky odvolateľky nespĺňajú zákonné predpoklady novôt v odvolacom konaní v zmysle § 366 CSP s tým, že procesným konaním súdu nedošlo u žalobkyne so zreteľom na vecnú správnosť rozhodnutia k odňatiu možnosti žalobkyne vo veci konať, ako aj k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, keďže namietaným postupom odvolateľky nedošlo na jej strane k znemožneniu realizácie jej procesných práv priznaných jej v civilnom sporovom konaní za účelom ochrany jej práv

a právom chránených záujmov so zreteľom na správne vyhodnotenie relevantných dôkazov, ku ktorým sa mala žalobkyňa možnosť v priebehu konania vyjadriť a vo veci preukázať dôvodnosť uplatneného nároku.

73. Odvolací súd na záver konštatuje, že súd prvej inštancie vecne správne nárok žalobkyne právne posúdil ako nárok na náhradu škody podľa § 420 a nasl. OZ a nároky z toho vyplývajúce, t.j. nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, ďalej za stratu na zárobku, ku ktorej došlo pri škode na zdraví, náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti poškodeného alebo pri invalidite, náhradu za stratu na dôchodku a z dôvodu nepreukázania porušenia právnej povinnosti práve žalovanou, čo je základným predpokladom náhrady škody, súd prvej inštancie žalobu žalobkyne správne zamietol pre nedostatok pasívnej legitímácie žalovanej, ako aj pre nepreukázanie uplatneného nároku voči žalovanej so zreteľom aj na dôvodne vznesenú námietku premlčania.

74. Zhrnúc vyššie uvedené odvolací súd konštatuje vecnú správnosť napadnutého rozsudku a to v spojení s výrokom o náhrade trov konania a preto napadnutý rozsudok odvolací súd potvrdil postupom podľa ust. § 387 ods. 1 CSP.

75. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. Keďže v odvolacom konaní úspešnej žalovanej preukázateľné trovy odvolacieho konania nevznikli, pričom neúspešná žalobkyňa nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, odvolací súd stranám sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, čím odpadá procesný postup súdu prvej inštancie v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

76. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany

neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).